

Godbiter

Kort og godt om IT-produkter og -teknologier vi finner spesielt interessante – smått og stort, gratis eller kommersielt. Nykommere på markedet og produkter vi har testet eller evaluert blir prioritert i den forbindelse, ved siden av produkter relatert til artikler i denne eller tidligere utgaver.

Virus-kontroll med Postfix

Virus-kontroll og -beskyttelse hører med til selvfølgelighetene i vår IT-hverdag. Samtidig er vi smertelig klar over at tiltakene ikke gir den beskyttelse vi skulle ønske. Feilkildene er for mange og dynamikken for stor. Den lille prosenten som måtte gjenstå av sannsynlighet for at vi blir infisert, blir til en betydelig risiko når antallet virus som 'er løse i markedet' tas i betraktning.

Den viktigste spredningsmekanismen for virus er epost, hvilket betyr at det er her beskyttelsestiltakene har størst praktisk effekt. Videre, som vi har vært inne på i forbindelse med artiklene om SPAM i Mellvik-Rapporten nr. 106 og 107, er virus og SPAM to sider av samme sak nettopp fordi leveringsmekanismen er felles. Derfor er det også naturlig å benytte samme tankegang og mekanismer for beskyttelse.

Vi har forfektet enkelhet som ledetråd også i denne sammenheng, og i SPAM-artiklene påvist enkle og rimelige mekanismer som eliminerer det aller meste av SPAM. I den forbindelse har vi benyttet epost-programmet Postfix, en populær såkalt MAIL TRANSFER AGENT, 'postkontor' på norsk, som eksempel. Vi har sett at SPAM-kontroll kan gjøres på flere nivåer, og at vi kan detektere og fjerne en vesentlig andel av SPAM-mengden uten å se på innholdet i meldingene. Postfix har imidlertid mekanismer til både å se på innholdet og å koble slik innholdskontroll til andre programmer om ønskelig. Med andre ord har vi mulighet til å gjøre kontrollen så avansert som vi måtte ønske.

Mens bøker kan skrives om hvordan disse mulighetene kan utnyttes – for både SPAM- og virus-kontroll, finnes det en enkel variant som bringer oss et vesentlig stykke på vei. Virus transporteres som regel i vedlegg til eposten, og vedlegg har beskrivelser i form av såkalte MIME-typer og filnavn. Disse beskrivelsene er lett tilgjengelige i meldingene og dermed relativt enkle å kontrollere – for både Postfix og andre tilsvarende programmer. Ved å aktivere filtrering av alle filtyper vi ikke ønsker levert via epost, hvilket bør bety de fleste, har vi uten videre redusert muligheten for virusinfeksjon via epost til et minimum. Samtidig har vi fjernet en viktig kilde til alminnelig misbruk av epost-systemet. Epost er ikke en filutvekslingsmekanisme, og er særdeles ineffektiv til slik bruk. Få organisasjoner har tatt konsekvensen av dette ved å innføre policy og praktiske restriksjoner på bruken, hvilket for det første er kostbart i ressursmessig forstand, og dessuten legger oss åpne for smitte.

Den viktigste årsaken til slik misbruk av epost-systemet er manglende kunnskap hos brukerne (se kommentar på lederplass i denne utgaven). At det blir skrik og klaging når mulighetene fjernes, får stå sin prøve. Dette er prisen for ikke å ha sørget for verken regelverk eller opplæring når verktøyet ble tatt i bruk. Dessuten finnes det ingen pris som er høy nok til å akseptere stor risiko for virusinfeksjon.

Enkelte selskaper har tatt denne effektive beskyttelsen på kornet i den grad at de ikke aksepterer verken .doc eller .xls-filer via epost. For å sikre seg mot makrovirus, forlanges det at dokumenter konverteres til .rtf eller .pdf, og regneark til tilsvarende forenklete, makrofrie formater. At brukerne i en periode oppfatter dette som tungvint, kommer i andre rekke i forhold til gevinsten.

Hovedpoengene i denne sammenhengen er at vi for det første kan redusere virusrisikoen betraktelig gjennom enkle tiltak i epost-systemet, og for det andre bør ta hånd i hank med bruken av epost som filoverføringsmekanisme. Her har de aller fleste organisasjoner mye å hente – og et langt lerret å bleke.

Knoppix: Linux for pyser

Har du hatt lyst til å teste Linux, men ikke vært klar for å kommittere hele eller deler av harddisken til systemet? Du er ikke alene, og om årsakene til forsiktigheten kan være mange, er løsningen alltid den samme: Å kjøre uten å installere. Tanken høres i prinsippet enkel ut, men er det mulig? Faktum er at det ikke bare er mulig, men benyttes i de underligste sammenhenger – se for eksempel innslaget om Softricity nedenfor.

For Linux har muligheten eksistert en stund – i flere inkarnasjoner. Virtual Linux, som vi satte tennene i for et års tid siden, er ett eksempel: Et komplett Linux-system på en CD-plate, som starter (BOOTER) fra CDen og lar disken være i fred – utover å gi tilgang til Windows' filsystemer dersom vi ønsker det. Virtual Linux (1.1) gikk raskt i glemmeboken. Det ble for komplisert for den brukergruppen produktet var ment for. [www.virtual-linux.org]¹²

Knoppix [www.knoppix.org] er en annen variant over samme lest, og langt bedre egnet til formålet. Versjon 3.2, som vi satte tennene i på forsommeren, ga ikke bare en problemfri introduksjon til Linux, men tilbyr også muligheter for å lagre konfigurasjonsdata og andre data i Windows-filsystemet. Dermed kan eksperimentet gjøres mer matnyttig. Lokale og personlige tilpasninger blir med fra én sesjon til den neste, og verktøy som Open Office kan benyttes til virkelige oppgaver, ikke bare eksperimenter og filer som forsvinner når vi slår av maskinen.

Samtidig er det ikke til å komme forbi at det skal betydelig interesse og en smule innsikt til for å komme fra enkel test til praktisk bruk av et slikt system. Å holde ambisjonene på et rimelig nivå er derfor viktig. Dette er en prøve. Bli den vellykket, er det bedre å dele opp disken og installere et diskbasert Linux-system ved siden av Windows enn å gjøre det CD-baserte systemet til et produksjonssystem. Dokumentasjonen beskriver hvordan vi kan gjøre Knoppix diskbasert – slett ingen dårlig idé.

Softricity: Partner og konkurrent for Citrix

Windows er en underlig plattform, spesielt sett fra en teknisk synsvinkel: Et vindussystem med OS-funksjonalitet som så gjerne vil være det motsatte. Det hersker stor uenighet om i hvilken grad Microsoft virkelig har lyktes i å konvertere vindussystemet til et operativsystem. I mellomtiden har en hærske av leveran-

¹² Virtual Linux-prosjektet har ikke hatt aktivitet det siste året og ser ut til å være nedlagt.

dører gjort et (risikabelt) levebrød av å lage produkter som retter opp ulike skavanker og svakheter i Windows. Risikabel er denne BUSINESSEN fordi Microsoft plutselig kan bestemme seg for å rette opp den angjeldende svakhet eller på annen måte eliminere behovet for produktet. Historien er full av eksempler på nettopp det.

Selskapet Softricity [www.softricity.com] og deres SoftGrid er ferske tilskudd til denne floraen av produkter som skal forbedre eller utvide Windows på ett eller annet vis. SoftGrid skiller seg ut gjennom å angripe gamle og velkjente problemstillinger på nye kreative måter. Utfordringer som skalerbarhet, applikasjonsstabilitet, tilgjengelighet og fleksibilitet er like gamle som IT-bransjen, og kan vanskelig hevdes å ha gjort fremskritt i 'Microsoft-alderen'. Faktum er at eksistensen av et produkt som SoftGrid understreker Windows' uegnethet til mange av oppgavene systemet utgis for å kunne håndtere. Vi skal la den diskusjonen ligge, utover å tilføye at SoftGrid fortsatt er for en nyhet å regne, og ikke har tilstrekkelig gjennomslag i markedet til å bevise noe som helst.

Interessant er produktet imidlertid, og leverer en ny vri på klient/tjener-idéen – en pussig blanding av sentralisert og distribuert: Applikasjonene installeres og lagres sentralt, men utføres lokalt. Dermed elimineres distribusjon og installasjon på hundrevis eller tusenvis av klienter, én av de store utfordringene i dagens Windows-miljøer. Videre får applikasjonene – via mekanismer som vi kommer tilbake til nedenfor – fullstendig forutsigbare omgivelser, hvilket blant annet gir større stabilitet.

'Trikket' som muliggjør det hele er en forhånds-'preparering' av applikasjonene før de installeres på SoftGrid-tjeneren. Denne 'installasjonen' tar vare på en rekke omgivelsesmessige forhold, og innlemmer applikasjonene i det vi kan kalle et rammeverk som ikke bare står for leveringen til klientene, men også sørger for administrativ kontroll, lisenskontroll, lastbalansering, overvåking og lignende oppgaver. Når applikasjonen påkalles av en bruker, lastes den ned fra tjener til klient, hvor det etableres et kunstig operativmiljø i form av REGISTRY, konfigurasjonsfiler og så videre, som sørger for at programmet for det første blir uavhengig av særegenheter på den lokale maskinen, og for det andre tar vare på historien fra forrige kjøring, slik at brukeren kjenner seg igjen. Isolasjonen av applikasjoner fra både det sentrale og lokale miljø, gjør det også trivielt å ha flere versjoner av samme applikasjon tilgjengelig, en mulighet som interessant nok prises høyt fra kundesiden.

Forsinkelsen som naturlig påløper i forbindelse med nedlastingen reduseres ved at applikasjonen starter etter at 5-10% er lastet ned, et konsept som er velkjent fra tradisjonelle virtuelle hukommelsessystemer. Dessuten brukes lokal CACHING aktivt for å redusere nedlastingstid og nettverksbelastning: Oppstartforsinkelsen i forhold til lokale applikasjoner merkes normalt kun første gang en applikasjon startes.

Konseptet stiller en del åpenbare krav til klienten – for eksempel at plattformen må være Wintel og at båndbredden mot tjeneren må være 'betydelig'. Ingen av delene representerer komplikasjoner for alminnelige kontormiljøer, mens hjemmekontorer ikke nødvendigvis har den båndbredde som trengs. "Ingen proble-

mer” sier Softricity, og påpeker at VPN via ADSL fungerer bra. Vi tviler ikke på at det fungerer, men er mer skeptiske til om resultatet er akseptabelt. Her kommer imidlertid Citrix MetaFrame til unnsetning. Mens SoftGrid i utgangspunktet fremstår som en alternativ, konkurrerende teknologi til Citrix, er det også klart at de to kan kombineres med betydelige fordeler, blant annet i båndbredde-sensitive omgivelser. Så viktig er denne kombinasjonen at Softricity har laget to utgaver av SoftGrid, med og uten Citrix.

SoftGrid er spennende av en rekke innlysende årsaker, og kan dessuten fungere som katalysator for å ‘Web-enable’ eksisterende applikasjoner: Å aktivisere og ramme dem inn i et nettlesermiljø er trivielt fordi programmene får sine egne, kontrollerte omgivelser. Definitivt et produkt vi skal følge med argusøyne de neste 12 månedene. ■

Velkommen til Mellvik-biblioteket!

70 utgaver av Mellvik-Rapporten – “en Sareptas krukke av unik, matnyttig og konsentrert faginformatjon”, som en leser nylig uttrykte det. En lett tilgjengelig, søkbar samling i PDF-format som benyttes av mellom 50 og 100 brukere hver eneste dag hele året!

I biblioteket finner du også referanser, kommentarer og pekere til utfyllende materiale i forbindelse med artikler i Mellvik-Rapporten. Den tekst-baserte søkemotoren gjør det lett å finne frem til artikler og referanser basert på uttrykk eller termer. Videre gir tjenesten anledning til å sende kommentarer, forslag og andre tilbakemeldinger, samt å bestille spesialrapporter eller nye abonnementer. Sist, men ikke minst oppdateres innholdsoversikten regelmessig med titler og temaer for artikler i fremtidige utgaver!

Referansesiden for herværende utgave finner du på Mellvik-Rapportens forside: <www.mellvik.no/MR/MR> (legg merke til at store og små bokstaver er signifikante) – eller direkte på forsiden under ‘MR Referanser’.

Følg med, og la oss få høre dine meninger!

www.mellvik.no